Dosarul nr. 1-24135098-05-21rji-31122024 Judecătoria Cahul, sediul Central
Judecător Leonid Turculeț

Curtea de Apel Sud
D E C I Z I E
În numele Legii

03 martie 2025 mun. Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
în componența:
***președintelui* completului de judecată, dnei:** *Natalia BONDARENCO*,
***judecătorilor*: dlui** *Vitalie MOVILĂ* și **dlui** *Serghei PILIPENCO,*

a judecat în lipsa părților, recursul declarat de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul central din data de 10 decembrie 2024, pronunțată în cauza penală la plângerea condamnatului Niculin Veaceslav împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție.

Verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele şi criticile expuse în recurs, în baza celor constatate Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,-

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 26 noiembrie 2024, la Judecătoria Cahul, sediul Central a fost înregistrată spre examinare plângerea condamnatului Niculin Veaceslav împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenţie.

În susținerea plângerii petiționarul a invocat că, are pretenții față de condițiile de detenție contrare art.3 CEDO din Penitenciarul nr.5 -Cahul, care conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale și anume suprafața celulelor nu corespund normele prevăzute de lege, în celula nr. 19 în care se deține are suprafața de 9 m/2, în ea sunt 4 locuri de dormit, blocul sanitar are 1,5 m/2, masa ocupă 1,2 m/2, noptiere de 0,35x2=0,7 m/2 astfel suprafața de locuit rămâne mai puțin de 1 m/2 pentru o persoană.

Totodată susține că, în penitenciar lipsește ventilația, sunt multe insecte parazitare deratizarea petrecută este fără niciun rezultat. În blocul sanitar este mucegai, umezeală permanent.

În P-5 Cahul lipsesc medicii specialiști, stomatolog, psihiatru, nu se oferă asistență medicală în condiții confidențiale ceea ce la fel este o încălcare. Nu se schimbă așternuturile la fiecare 10 zile cum prevede legea. La spălătorie lipsește detergent cu lunile.

Considerente din care solicită constatarea încălcării art.3 CtEDO în privința sa din perioada 16.10.2024 - până în prezent.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din data de 10 decembrie 2024 s-a admis plângerea condamnatului Niculin Veaceslav.

S-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 17.10.2024-10.12.2024, ceea ce constituie 55 zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție în privința condamnatului în termen de 15 zile, cu informarea instanței de judecată despre măsurile întreprinse.

Solicitarea recurentului.

Nefiind de acord cu încheierea enunțată, pe data de ***10 decembrie 2024 administrația Penitenciarului nr.5 Cahul a declarat recurs nemotivat, ulterior la data de 21.01.2025 a fost depus recurs suplimentar*** solicitând casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingerea a plângerii condamnatului.

Recurentul indică că prin prisma art. 473/3 (2) CPP „Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare", totuși pretențiile condamnatului față de Instituțiile penitenciare au fost de caracter pur declarativ, nefondate cu careva probe, pe când conform art.473^2 (2) CPP „La plîngere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plângerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere și răspunsurile lor, alte probe relevante.

Cu referire la starea sanitară a încăperilor de detenție, menționează că în art. 242 [1] pct. 5) și 12) din Codul de executare sunt indicare expres obligațiunile deținuților și anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală și colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție și de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare și efectuarea curățeniei în camera de detenție.

Referitor la asistența medicală, condamnații în Instituțiile Penitenciare beneficiază în mod gratuit de asistența medicală și de „medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistența medicală. Asistența medicală este organizată în regimul non-stop, 24/7.

Toți condamnații beneficiază în mod gratuit de asistență medicală și de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală conform prevederilor „Regulamentului cu privire la modul de asigurare a asistenței medicale persoanelor deținute în penitenciar". Asistența medicală gratuită în instituțiile penitenciare este asigurată în baza Protocoalelor Clinice Naționale, Ghidurile clinice și Standardele medicale, iar dacă starea deținutului necesită tratament specializat, acesta poate fi transferat în spitalele penitenciare, sau în instituțiile publice ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției! Sociale, În acest sens de către Administrația Națională a Penitenciarelor sunt încheiate contracte cu instituțiile medico-

sanitare publice, pentru a acoperi toate serviciile și tratamentele medicale disponibile pentru întreaga comunitate.

Asistența medicală în penitenciare se acordă în strictă conformitate cu secțiunea a 41-a a Statutului executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG 583 din 26.05.2006.

La admiterea plângerii instanța a lua în considerație, rapoartele Ombudsmanului privind instituțiile penitenciare, care au un caracter general și nu se referă expres, la pretențiile și spața examinată.

Reieșind din cele expuse, consideră că judecătorul de instrucție a examinat în ansamblu formal cauza - în lipsa unei analize complete și aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, și sub toate aspectele împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată, exclusiv pe alegațiile condamnatului și concluziile formulate, în rapoartele Ombudsmanului și CPT-ului, potrivit cărora se prezintă concluzii, generale, referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.5-Cahul nu relatează situația- instituției penitenciare la momentul actual cât și din alte instituții penitenciare.

Din cele expuse, consideră că plângerea condamnatului Niculin Veaceslav urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 473[4], alin. (9) Cod de procedură penală, „*Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare*”.

Din actele cauzei se constată că, încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost pronunțată la data de 10 decembrie 2024. Astfel, cererea de recurs depusă de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul la data de 10.12.2024 a fost declarată cu respectarea termenului.

Procedura de notificare a fost legal executată.

În corespundere cu prevederile art. 447 alin. (1), (2) din Codul de procedură penală*, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. (2) Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.”.*

Pornind de la prevederile legale citate, recursul s-a examinat fără participarea părților, însă cu înștiințarea acestora despre data şi ora judecării cauzei în ordine de recurs.

La caz nu au fost depuse careva referințe.

Poziția instanței de recurs.

Studiind materialele dosarului, analizând încheierea primei instanțe în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul judiciar conchide asupra necesității respingerii recursului depus de Administrația Penitenciarului nr.5 Cahul ca fiind nefondat, cu

menținerea fără modificări a încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 10 decembrie 2024, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac*.

Potrivit prevederilor art. 449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă, recursul este nefondat.*

În corespundere cu dispozițiile alin. (1) și (2), art. 448 Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs*.

Materialele cauzei atestă că Niculin Veaceslav a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 11.03.2019, casată prin Decizia Curții de Apel Cahul, din 29.06.2020-/în baza art.217/1 alin. (4) lit.b) CP - 8 (opt) ani închisoare, fiind reținut conform procesului-verbal de reținere la data de 26.10.2019.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 11.03.2020, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav în condiții contrare art.3 CEDO în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.5 Cahul pentru perioada 28.10.2019-11.03.2020, ceea ce constituie 136 zile.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 29.06.2020, a fost casată integral sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 11.03.2020, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță, dar în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție, din 25.01.2021- casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 29 iunie 2020, în cauza penală și dispune rejudecarea cauzei, în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21.08.2020, menținută prin decizia Curții de Apel Cahul din 20.10.2020, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav în condiții contrare art.3 CEDO în calitate de prevenit în Penitenciarul nr.13-Chișinău în perioada 29.02.2016-22.07.2016, Penitenciarul nr. 5 Cahul în perioada 23.07.2016 — 19.08.2016 în total pentru 171 zile și în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 5 Cahul în intervalul 28.10.2019-21.08.2020 pentru 298 zile. S-a redus pedeapsa neexecutată a lui Niculin Veaceslav cu 342 zile pentru detenție în condiții contrare art.3 CEDO în calitate de prevenit calculând 2 zile închisoarea pentru o zi de arest preventiv. S-a redus pedeapsa neexecutată a lui Niculin Veaceslav pentru condiții precare de detenție în calitate de condamnat calculând 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în P-5 Cahul ceea ce constituie 59 zile, iar în total a reduce pedeapsa neexecutată a lui Niculin Veaceslav cu 401 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 01.06.2021, s-a admis parțial plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui în condiții contrare art.3 CEDO , s-a redus cu 10 zile din termenul pedepsei neexecutate.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 14.09.2021- a fost admis recursul declarat de administrația Penitenciarului nr.5 Cahul, recusul declarat de condamnatul Niculin V. cu casarea integrală a încheierii judecătoriei Cahul, sediul Central din 01.06.2021, se rejudecă cauza cu

adoptarea unei noi hotărîri, se admite parțial plângerea lui Niculin V. privind constatarea în condiții contrare art.3 CEDO ca ulterior pretenția compensării echitabile să fie soluționată la sau după adoptarea/ rămânerea sentinței definitive.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 07.03.2023- /menținută prin Decizia Curții de Apel Cahul din 18 iulie 2023/, s-a admis plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui în condiții contrare art.3 CEDO, pentru perioada 02.06.2021-07.03.2023, ceea ce constituie 642 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 21.08.2023- /menținută prin Decizia Curții de Apel Cahul din 07 decembrie 2023/, s-a admis plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui în condiții contrare art.3 CEDO, pentru perioada 08.03.2023-21.08.2023, ceea ce constituie 166 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 22.02.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav Victor în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 22.08.2023-22.02.2024, ceea ce constituie 185 (una sută optzeci și cinci) zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 04.04.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav Victor în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 23.02.2024-04.04.2024, ceea ce constituie 42 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 22.05.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav Victor în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 05.04.2024-22.05.2024, ceea ce constituie 48 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 02.07.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav Victor în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 23.05.2024-02.07.2024, ceea ce constituie 41 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 16.10.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Niculin Veaceslav, s-a constatat deținerea lui Niculin Veaceslav Victor în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 02.07.2024-16.10.2024, ceea ce constituie 106 zile.

Începutul termenului este 26.10.2019 și sfârșitul termenului este 25.10.2027.

Potrivit Raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr.5 - Cahul nr.2/3215 din 03.12.2024, Niculin Veaceslav s-a aflat în condiții de detenție acceptabile şi care corespund minimului de detenţie necesar conform condiţiilor izolatorului de urmărire penală, fiind deținut în P-5 Cahul în perioada de timp: 14.11.2023-23.10.2024 în Celula nr. 28 și din 23.10.2024 pînă în prezent în celula nr. 19.

În contextul încheierilor enunțate supra, se constată că condamnatul Niculin Veaceslav s-a deținut în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.5–Cahul în perioada 17.10.2024-10.12.2024.

Notabil este faptul că, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în majoritatea instituțiilor din sistemul penitenciar din R. Moldova nu ating un prag minim de suficiență.

În continuare instanța denotă că la constatarea condițiilor de detenție, urmează să se țină cont că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3 CEDO.

Evaluarea acestui nivel minim este prin natura lucrurilor, relativă, care depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18.01.978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

În acest sens au fost apreciate condiţiilor de detenţie invocate de către autorul plângerii, coroborate cu poziţia autorităţilor instituţiei penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradantei”.

În ceea ce privește ***Penitenciarul -5 Cahul*** potrivit raportului întocmit de membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii la data de 03 septembrie 2019 în rezultatul vizitei de monitorizare efectuată în Penitenciarul nr. 5 Cahul au constatat următoarele condiții de detenție: în majoritatea celulelor vizitate de către Consiliu, starea materială a celulelor este nesatisfăcătoare, cu aer greu, lenjerie în stare nesatisfăcătoare, veceul fiind situat imediat lângă paturile de dormit. Celulele necesită să fie reparate, unele celule sunt înguste. Celule au blocuri sanitare, accesul spre WC este neadaptat pentru persoanele în etate sau cu dizabilități locomotorii. Deținuții au acces la aerisirea naturală a celulei, deținuți de sine stătător pot închide sau deschide geamul din celulă. Lenjeria de pat este uscată în celulă sau pe o funie în curțile de plimbare. Accesul la baie este asigurat cel puțin o dată în săptămână, conform orarului instituției. Astfel, Consiliul în rezultatul vizitei a constatat mai multe deficiențe, inclusiv: condițiile materiale de detenție în tot penitenciarul nu corespund standardelor naționale și internaționale de detenție. La acest segment, se notează că deși Raportul Consiliul pentru prevenirea Torturii a fost realizat la 03 septembrie 2019, perioadă în care condamnatul nu era deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul, administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul nu a prezentat instanței de judecată probe care să dovedească ameliorarea dificultățile descrise în Raportul Consiliului pentru prevenirea torturii al vizitei în Penitenciarul nr. 5 Cahul pe parcursul anilor 2023 sau 2024 în care a fost deținut condamnatul.

Prin prisma rapoartelor întocmite de Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) în urma vizitelor efectuate în instituțiile penitenciare din Republica Moldova s-au constata condiții

precare de detenție ce contravin art.3 CEDO și anume persistă problema spațiilor locative, s-a constatat că deținuții dispun de mai puțin de jumătate din suprafața minimă de 4 m.p. prestabilită de art.225 alin.(4) Cod de executare și condițiilor igienice precare ce duc la efecte negative asupra condamnaților. Celulele nu sunt dotate cu mobilier necesar pentru păstrarea lucrurilor persoanele. Baia era într-o stare insalubră și neamenajată. Deținuții nu sunt asigurați pe deplin cu plapume, saltele și lenjerie de pat. În cadrul penitenciarului există un deficit de personal de supraveghere, pază și escortă cît și insuficiență de personal medical.

În corespundere cu art. 225 Cod de Executarea, precum și Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, în punctul 464 stipulează că „Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții”.

În rezultatul vizitei a fost recomandat de a întreprinde măsuri privind adaptarea condiţiilor de detenție, conform standardelor în vigoare, de a întreprinde măsuri de repartizare uniformă a persoanelor deținute în penitenciar cu respectarea standardului de cel puțin 4 m2, de a asigura deținuții cu plapume, saltele și lenjerie de pat în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnaţi, de a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității conform prevederilor art. 226 Cod de executare, de a întreprinde măsuri pentru întreținerea băii într-o stare sanitară adecvată și dotarea cabinelor de duș cu pare de duș.

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat petentul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 5 Cahul, au depășit nivelul de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 al Convenției, fiind suficiente pentru a constata încălcările admise în instituția penitenciară respectivă.

În acest context argumentele expuse de Penitenciarul nr. 5 Cahul privitor la condițiile igienice și sanitare de detenție ale petentului, reflectate în raport sunt lipsite de probe pertinente și concludente, motiv din care sunt apreciate critic, or Consiliului pentru Prevenirea Torturii indică la existența unor condiții materiale precare în Penitenciarul nr. 5 Cahul.

În ceea ce privește starea sanitaro-igienică din Penitenciarul nr. 5 Cahul, în raport s-a făcut trimitere la prestarea serviciilor de deratizare și dezinsectizare cu agenții economici de profil, referindu-se la general, însă se reține că schimbările privitor la starea de igienă a celulelor nu este la nivel, situație prin care se atinge drepturile deținuților la integritatea și sănătatea personală.

În atare împrejurări, Colegiul judiciar reține că, instanța de fond justificat a constatat încălcarea art.3 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului şi libertăților fundamentale precum și faptul că în cazul constatării acestora nu pot fi luate în vedere doar așa criterii ca: suprafața la fiecare condamnat, condiții sanitare, la fel sistemul de canalizare, calitatea şi cantitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul nelimitat la apă pentru igiena personală, necesitatea de a avea lenjerie de pat, îmbrăcăminte, care de obicei în sistemul penitenciar RM se găsește în număr limitat.

Astfel, Curtea a notat că, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare. Prin urmare, la analiza condiţiilor de cazare a deţinutului, instanţa de judecată justificat a reținut prevederile art.225 din Codul de Executarea, precum şi la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că "Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii".

În sensul vizat fiind reținut pct.30 din Raportul Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) din 13.12.2018 către Guvernul R Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05 -11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din ţară, unde s-a subliniat că în instituţiile penitenciare, în continuare persistă faptul că în multe celule condiţiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi totodată, suprapopulate. Accesul la lumina naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici.

Subsecvent acestor constatări în coraport cu raportul prezentat de administrația Penitenciarului privitor la condiţiile de detenţie ale condamnatului, în lipsa unor probe pertinente şi concludente, au fost apreciate critic de instanța de fond, în condițiile în care rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), din 13.12.2018, a Ombudsmanului, Amnesty Internaţional - Moldova indică la existenţa condiţiilor precare în penitenciarele din R. Moldova, inclusiv celule suprapopulate, grupuri sanitare murdare şi sistem de aerisire nefuncţional, precum şi existenţa unor celule renovate recent din contul deţinuţilor. ***Or în cazul examinării unor astfel plângeri sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află ori s-a aflat persoana.***

Instituția penitenciară a anexat imagini foto ale celulei în care s-a deținut petentul. Apreciind vizual aspectul celulei, instanța constată că condițiile fizice de detenție sunt necorespunzătoare, iar condamnatul este afectat de supraaglomerarea în celule. În același timp, instanța este lipsită de posibilitate de a aprecia obiectiv condițiile, starea tehnică și igienică a spațiului locativ și sanitar, dat fiind că imaginile foto cuprind doar o parte din celulă. Prin urmare, administrația Penitenciarului nr.5- Cahul nu a executat obligația sa de probațiune.

Curtea Europeană a explicat că, atunci când există o dispută cu privire condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 al Convenției. Statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Corespunzător, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că

alegația este una justificată (cauza A. și alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012).

Astfel în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), *instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

În corespundere cu art. 473[4] alin.(3) Cod de procedură penală, *În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii.*

În contextul celor statuate la caz prin care s-au adeverit pretențiile petentului, instanța a reținut ca fiind constatată deținerea condamnatului Niculin Veaceslav în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul pentru perioada 17.10.2024-10.12.2024, ceea ce constituie 55 zile.

În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3) CPP, instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Totodată, ținând cont prevederile art.466 CPP raportate la faptul că Sentința de condamnare a lui Niculin Veaceslav din 11 martie 2019 a fost contestată cu apel și fiind casată prin Decizia Curții de Apel din 29.06.2020 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 25.06.2021, iar la moment, respectiv nu există o hotărâre definitivă în acest sens, instanța de fond justificat a conchis de a admite plângerea condamnatului Niculin Veaceslav privind constatarea deținerii în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5–Cahul, pentru perioada 17.10.2024 – 10.12.2024, așa după cum a fost solicitat de către petiționar.

Irelevante se prezintă a fi alegațiile administrației Penitenciarului nr.5 Cahul cu privire la faptul că precum că plângerea înaintată de Niculin Veaceslav nu întrunește condițiile prevăzute la art. 473[2] alin.(2) Cod procedură penală, din care considerente aceasta urma să fie respinsă, or la caz deținutul se află în custodia autorității care și este investită cu sarcina probațiunii, cel puțin să aducă probe ce ar răsturna argumentele condamnatului invocate în plângere.

Mai mult administrația Penitenciarului nr.5 Cahul nu a prezentat probe, precum că deținutul a fost asigurat cu minimul general pentru trai în perioada detenției sale în instituția penitenciarului, în pofida constatărilor CtEDO că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v.

Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005,§ 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2005,§ 120-121).

Or, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci ***când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei*** (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Având în vedere cele expuse, Completul de judecată reține ca neîntemeiate argumentele invocate în cererea de recurs declarată de administrația Penitenciarului nr.-5 Cahul, motiv pentru care consideră necesar respingerea acestora, cu menținerea încheierii judecătorului de instrucție din 10.12.2024.

Călăuzindu-se de prevederile articolelor 447 și 449 alin. (1) pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat recursul declarat de Administrația Penitenciarului nr.-5 Cahul.

Se menține fără modificări încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 10 decembrie 2024, pronunțată în cauza la plângerea condamnatului Niculin Veaceslav împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Preşedintele completului, *Judecător* *Judecător*

Natalia BONDARENCO *Vitalie MOVILĂ* *Serghei PILIPENCO*